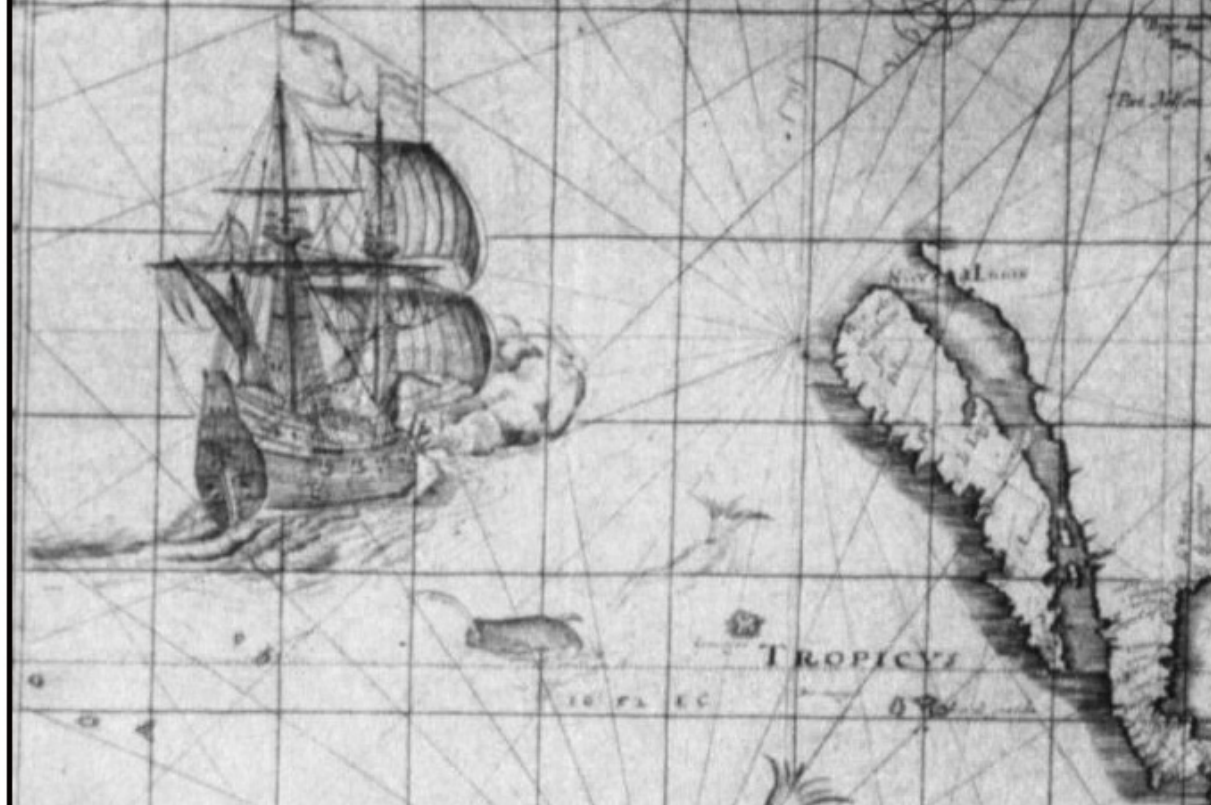

ЛБЮІС
КЕРРОМ

ПОЛЮВАННЯ
НА ЧАРКА

Льюїс Керролл

ПОЛЮВАННЯ НА СНАРКА

ПЕРЕКЛАДИ УКРАЇНСЬКОЮ

Переклад Юрка Позаяка

Полювання на Снарка

(поемагонія у восьми сказах [1]¹)

---

¹ Дивитися примітки у кінці книги.

Сказ перший

Висадка

«Ось де водиться Снарк! [2]» – загорлав Будодзвін
І десант розпочав обережно,
Всіх по черзі, за чуба тримаючи, він
Опускав у прибій прибережний.

«Ось де водиться Снарк! – вам кажу другий раз,
Має цим надихнутись команда,
Ось де водиться Снарк! – втретє мовлю до вас,
Що я тричі сказав – то вже правда!»

Будодзвін [3], що на подвиг подвиг колектив,
Не жалів задля справи горлянки,
Мідним дзвоном він совість команди будив,
А знічев'я частенько бив склянки.

В тій команді за юнгу готельний був Бой,
Борзописець-юрист вів їх спори,
Був там Брокер – крутих обмудок герой,
А Бриляр головні плів убори.

Більярдист мав до кия шалений талан,
Міг би всіх обіграти до нитки,
Та Банкір, щоб поліпшить фінансовий стан,
Всю готівку забрав до калитки.

Час згадати тепер – серед них був Бобер,
Знаний майстер ажурних мережив,
Він від смерті не раз експедицію спас,
Хоч як саме – ніхто не простежив.

З ними плив ще один, що всі речі забув,
Котрі був закупив у дорогу:
Парасольку й годинник, замок і засув,
І весь одяг, включаючи тогу.

Він старанно зібрав й спакував те майно

В сорок дві іменні куті скрині,
Та про це не сказав, і лишилось воно
На причалі лежати й донині.

Що він одяг забув – півбіді, далебі,
Бо на нім – сім халатів із вати,
А от справжня біда, уявіть-но собі:
Він забув, як його, в дідька, звати.

Відкликався на «Дик!» чи на будь-який крик,
На «Гори воно все!», «Рви перуку!»,
Або «Я тобі дам!», а чи «Як тебе там?»,
«Пропоную вам серце і руку!»

Спеціально для тих, хто вжива слів крутих,
Мав інакші він прізвиська й клички,
Ворогам вперекір звався «Плавлений сир»,
А для друзів – «Недогарок свічки».

«Він фізичний хиляк, з інтелектом – ніяк
(Це така Будодзвона ремарка),
Та хоробрий без меж, а хоробрість це все ж
Перша річ, як полюєш на Снарка!»

Серед зграї гієн він міг пить лимонад
(Хижі погляди – це ж так банально!)
Й лапа в ногу з ведмедем гуляв променад –
«Щоб підтримать тварюку морально!»

Він найнявся як Булочник булки пекти,
Та признавсь у відкритому морі,
Що спроможний пекти лиш весільні торти –
Всі були у невтішному горі.

Ну, й останній із них мав худий, довгий карк
І типове лице ідіота,
Й думку мав лиш одну, але думка ця – «Снарк»,
Будодзвін взяв його у роботу.

Він найнявсь як Бійник, бо на бійні мав стаж,
Та признавсь через тиждень дороги,
Що вбива лиш Бобрів. Реготав екіпаж,
Будодзвін втратив мову з тривоги.

Лиш хвилини через п'ять він спромігся сказати,
Що Бобер в них один є єдиний,
Ця тваринка ручна, член сімейства вона,
Її ворог – це ворог родини!

А Бобер, котрий був при дискусії тій,
Від образи ледь стримував сльози:
Смерть від Снарка прийняти він готовий, як стій,
Від своїх же не стерпить погрози!

Він поставив вимогу, щоб злий Боброріз
Плив на іншому судні окремо.
Будодзвін заперечив, що це йде врозріз
З планом дій і ламає всю схему:

«Тут з одним кораблем маєш сотню проблем
(Навігація мудра наука!),
Керувати ж двома – навіть мови нема,
Не для мене принаймні ця штука!»

«Хай придбає Бобер гарний бронежилет,
Секонд-хенд підійде для початку», –
Так Бриляр підказав. – «Хай оформить білет
Страхування життя під печатку», –

Так порадив Банкір й тут же витяг папір,
Щоб утілити в справу пораду:
«Я за безцінь продам аж два поліси Вам –
Від пожеж і на випадок граду!»

Та завжди після цього недоброго дня,
Як траплявсь Боброріз десь поблизу,
Затихав наш Бобер, мов мале кошеня,
Й мав на диво похмуру мармизу.

Сказ другий

Промова Будодзвона

Екіпаж Будодзвона підніс до небес –
Що за шрам [4], елегантність, відвага!
А поважний який! Зразу видно ноблес,
А за мудрість – окрема повага!

Він придбав суперкарту заморських морів
Без найменших ознак суходолу.
Кожен в мапі відразу усе розумів,
Хоч морську й не закінчував школу.

«Не потрібні мені ці позначки нудні,
Полюси, паралелі й екватор!» –
Так гукав Будодзвін, й відповів весь загін:
«Ці дурниці придумав Меркатор [5]!

Решта мап – просто жах, в мисах всі, в островах,
Але наш Капітан таки сила –
Його мапа це клас, без дурацьких прикрас,
Ідеальна й незаймано біла!»

Та пригас їх кураж, як збагнув екіпаж,
Що улюблена їхня персона,
Щоб водити судно, знає тільки одно –
Калатати щодуру у дзвона.

Певним тоном не раз віддавав він наказ,
Що не дано збагнути нікому:
«Вліво дай правий борт! Курс тримати зюйд-норд!»
Що ж робити, скажіть, стерновому?

Часом також бушприт [6] він міняв на стерно:
«Але це вас нехай не дивує,
Цей феномен тропічний відомий давно,
Як судно, так би мовить, «снаркує»».

А стосовно вітрил був він повний дебіл

І одну мав єдину надію:
«Як на схід вітер дме, то на захід, бігме,
Корабель попливти не посміє!»

Та спаслись їхні душі, ось вони вже на суші
З багажем, клумаками й торбами,
В першу ж мить екіпаж не вподобав пейзаж,
Що складався з проваль між горбами.

Будодзвін зауважив, що впала мораль,
Й повторив у музичнім мажорі
Заготовки смішні, щоб розвіять печаль,
Та усі лиш стогнали, мов хворі.

Він налив усім грогу (бо був ліберал),
А потому налив його знову,
І вождя оцінив всенародний загал,
Він же встав, щоб казати промову:

«Співвітчизники, римляни, друзі! Мені
Прошу ваші позичити вуха! [7]» –
Цю цитату вітали «Ура!» навісні,
І він знову налив (тим, хто слуха).

«Скільки місяців, тижнів круг нас океан
(В кожному місяці тижнів чотири),
Та не видно щось Снарка, хоч як Капітан
Я рішучий і сповнений віри!

Скільки тижнів і днів ми штурмуєм моря
(В кожному тижні сім днів, я вважаю),
Та ще й досі жаданий трофей снаркаря
Не являвсь нам на тлі небокраю.

Вам усім тет-а-тет я відкрию секрет –
Безпомильних ознак цілий список
(А всього їх є п'ять), щоб могли ви впізнати
Натурального Снарка злий писк.

Щонайперше – це смак. Він у нього пісний,
Пріснуватий, жорсткий і поганий,
Так неначе сюртук, що у грудях тісний,
Ще й з відтіночком фата-моргани.

З пунктуальністю в Снарка проблема стара,
Все він плутає безперестанку,
На сніданок іде, як вечерять пора,
А обід їсть наступного ранку.

Третя риса – це повна нездатність на жарт.
Як відважитесь ви жартувати,
Снарк зітхне: так, мовляв, кепкувати не варт. –
Каламбур йому гірший від страти.

По-четверте – любов до купальних кабін [8],
Снарк їх скрізь за собою тягає.
«Це окраса пейзажу», – так думає він,
Хоч на логіку це й не лягає.

Ну, і п'яте – апломб. А тепер саме час
Підключить наукову методу:
Виділяють пернато-кусачий підклас
І дряпучо-ворсисту породу.

Хоч звичайного Снарка боятись не слід,
Мушу вас попередить натовість:
Серед них є Буджуми [9]»... Тут Булочник зблід,
Впав на землю й утратив свідомість.

Сказ третій

Оповідь Булочника

Рятували його і чайком, і гуртом,
Хрін давали й розумні поради,
Джем, гірчицю втирали, махали хвостом,
Загадали медичні шаради.

Й ось нарешті він сів: «Я вам зараз повім
Повість, сповнену муки і болю...»
Будодзвін загорлав: «Тиша! Слухати всім!»
І ударив у дзвін для контролю.

Все затихло умить – вже ніхто не шумить,
Не чути ні ганьби, ні овацій,
Той, кого звали «Гав!», свою сповідь почав
В стилі древньо-занудних нотацій.

«Я родився у чесній, хоч бідній сім'ї...»
Бомкнув дзвін: «Пропусти про родину!
Щойно спуститься тьма, наших шансів катма –
Снарк не стане чекати й хвилину!»

«Пропущу сорок літ, – втер сльозу неборак, –
І до дня перейду, як в бригаду
Прийняли ви мене, щоб, мов бравий моряк,
Міг поринути я в снаркіаду.

Дядько мій дорогий (чиє ймення ношу)
Попередив в прощальну хвилину...»
«Пропускаємо дядька, коротше прошу!» –
Будодзвін задзвонив без упину.

«Він сказав мені так, – вів своєї простак, –
Як твій Снарк просто Снарк – так і треба!
Обіцяй йому рай і з рагу подавай,
Застосуй для освітлення неба.

Ти з наперстком і ніжністю Снарка шукай,

При собі май надію і вила,
Котировкою акцій його залякай,
Зачаруй шармом усмішки й мила».

«Ось найкраща метода! – устряг Капітан, –
Спосіб цей, вам кажу, перша марка!
Я не раз уже чув: це і є справжній план,
Як в полон взяти хитрого Снарка!»

«Та, племінничку мій, жде біда тебе (sic!),
Якщо Снарк твій – Буджум, бо це значить,
Що раптово і тихо ти щезнеш навек
І ніхто тебе більш не побачить!

Саме це, саме це мою душу ятрить,
Як слова свого дядька згадаю,
Моє серце стражденье дрижить і кипить,
Мов казан, повний супом до краю.

Саме це, саме це...» – «Ми вже чули раніш!» –
Будодзвін обірвав дратівливо,
Бризнув Булочник в плач: «Пропаду ні за гріш!
Саме це, саме це так жахливо!

Снарк щоночі мені увижається в сні,
Бачу я в хворім мареві марень,
Як я здобич свою із рагу подаю,
Снарком в небо свічу в дні затьмарень.

Та як стріну Буджума (так дядько прорік),
То хоч в бурю, хоч в днину погожу
Я раптово і тихо враз щезну навек –
Думку цю я терпіти не можу!»

Сказ четвертий Полювання

Будодзвін, очумрівши, наборщив чоло:
«Чом раніш я не знав про ці драми?
А тепер би промовчати ліпше було –
«Ante portas [10]» бо Снарк – біля брами!

Всі ми будем сумні, хочеш вір, хочеш ні,
Якщо зникнеш ти раптом і тихо,
Але ж до відплиття мав би ти до пуття
Повідомить команді про лихо!

Ну, а зараз не час розжалоблювать нас,
Кличе Снарк у незвідані далі!»
Й той, кого звали «Чув?», лише скрушно зітхнув:
«Я казав вам про це на причалі.

Звинувать, що я вбивця, що я хуліган
(Всі спіткались в життєвім алюрі!)
Але шити мені ще й свідомий обман
Це уже запаadlo у натурі!

Я сказав це по-данськи, я вжив і санскрит,
Переклав на латину й валійську,
Але геть я забув (ну, такий я – і квіт!),
Що ви знаєте тільки англійську».

«Вельми сумно це чуть! – в Капітана лице
Витягалось при кожному слові –
Та тепер, як ти виклав нарешті все це,
Всі дебати абсурдні в основі!

Решту спічу, о вірна командо моя,
Я завершу, як буде охота,
Адже Снарк біля брами, повторюю я,
Він – обов'язок ваш і робота!

То ж з наперстком і ніжністю Снарка шукай,

При собі май надію і вила,
Котировкою акцій його залякай,
Зачаруй шармом усмішки й мила!

Бо не візьмеш ти Снарка на крики «Банзай!»,
Тут безсилі прийомчики збиті,
Все, що можеш, – зроби, що не можеш – дерзай!
Ми не в праві втрачати і миті!

Бо жде Англія, що [11]... – далі знаєте ви
Цю цитату стару з бородою,
То ж вперед розбирати пакунки й сакви,
Мій наказ – спорядитись до бою!»

Тут Банкір підписав (й скасував) крупний чек,
Обміняв срібняки на банкнотки,
Вибив порох з халатів своїх «Ім'ярек»
І у вуса вкрутив папільйотки.

Ну, а Бой разом з Брокером стали точить
Об мантачку саперні лопати,
Лиш Бобер плів спокійно мереживну нить,
Бо бобрам, бач, на Снарка начхати.

Борзописець-юрист проявив весь свій хист
І поставив Бобра перед фактом,
Що плетіння мереж за законом є тяж
Підривним і злочинницьким актом.

А Бриляр хутко вийняв соломку з мішка
Й сплів бриля ексклюзивно для Боса,
В Більярдиста ж зрадливо дрижала рука,
Як він крейдою тер собі носа.

Боброріз, весь на нервах, убрався у фрак,
Вдяг жабо й рукавички із лайки –
«Я завжди на прийом одягаюся так!»
Будодзвін ледве втримавсь від лайки.

Боброріз навідав: «Ви представте мене,
Як ми разом підійдем до Снарка»,
Капітан прогарчав: «Та коли ж це мине?»
Грозова насувалася сварка.

Тут Бобер переможний галумф [12] заскакав –
Боброрізу все вилізло боком!
Ну а Булочник сміло сякнувся в рукав
І Бобру підморгнув лівим оком.

Боброріз розридався. – «Та ж будь мужиком! –
Капітан вже не тямився з люті. –
Гірш нема, як на Снарка іти з слабаком,
Я ж скажу вам ще дещо по суті:

Може, десь у лісах, тут живе хижий птах,
Злий Тьох-Грох [13] – рвійний дзьоб, дужі крила –
Атакує умах цей літаючий жах,
Ось де нам знадобиться вся сила!»

Сказ п'ятий

Урок для Бобра

І наперсток, і ніжність пустили у хід,
В хід пустили надію і вила,
Котировкою Снарка лякали як слід,
Шармом вабили усмішки й мила.

А тоді Боброріз хитрий вигadaв план,
Як ударити Снаркові в спину,
І подавсь сам-один на «пропав або пан»
У безлюдну й похмуру тіснину.

Та такий самий план спав на думку й Бобру,
Котрий рушив в ту ж саму місцину,
І мовчав кожен з них про неприязнь стару,
Хоч і скорчив презирливу міну.

Кожен думав, що думає лиш про одне –
Лиш про Снарка і мить перемоги,
І уперто не хтів помічати головне –
Що не сам він посеред дороги.

А тіснина була все тісніш і тісніш,
Вогкий присмерк ставав все темнішим,
Й ось уже (не з добра, а від нервів скоріш)
Йдуть пліч-о-пліч вони маршем пішим.

Раптом небо розсік моторошливий крик,
Стало ясно, що смерть ходить близько,
То ж Бобер неспроста збліднув аж до хвоста,
Й Боброріз теж відчув себе гризько.

Він згадав про дитинство (що з наших сердець,
Як не шкода, вже стерлось потрошку),
Бо цей звук був бридкий, мов шкільний олівець,
Котрий дряпає грифельну дошку.

«Та це ж голос Тьох-Гроха! – гукнув Боброріз

І гордючно додав зайву фразу:
Як сказав би наш шеф на подібний сюрприз,
Я промовив це першого разу!

Так, це трелі Грох-Тьоха! Рахуй-но у такт
І побачиш: я мовив це двічі!
Так, це пісня Тьох-Гроха! Доведено факт,
Щойно я проказав його тричі!»

І Бобер рахував добросовісно в такт
Аж до третього майже повтору,
Та на третім повторі замало інфаркт
Не звалив цю маленьку потвору.

Він збагнув, що пропали старання й труди
І дійшло в підрахунках до збою,
А тепер, хоч ти плач, ні туди, ні сюди –
Мізки знов треба мучить лічбою!

«Два додати один – чи ж можливий цей чин?» –
І поринув Бобер у задуму,
Пригадавши роки, коли міг залюбки
Найстрашнішу обчислити суму.

І прорік Боброріз: «Так, можливий цей чин!
Необхідний цей чин! То ж до діла!
Ми цей вчинимо чин! – і Бобру кинув він:
А ну швидко – паперу й чорнила!»

Із портфеля Бобер вийняв ручки, й папір,
І чорнило в достатнім запасі
(Чужернацькі створіння вилазили з нір
Й споглядали, здивовані й ласі).

Їх не бачив Бійник – так в обчислення вник,
Він писав в дві руки і дві ручки,
Даючи повсякчас без премудрих прикрас
Коментар для Бобра-недоучки:

«Візьмем три за основу, бо ця множина
Ідеально зручна для початку,
Додамо сім-плюс-десять і множимо на
Десятьсот без восьми по порядку.

Потім суму розділимо на дев'ятсот
Дев'яносто і два. Й остаточно
Віднімаєм сімнадцять, і на тобі от –
Результат вигляда майже точно! [14]

У премудрість методи тебе я ввести
Міг би легко, але за умови,
Якби в мене був час або ж мізки мав ти.
Отже, змінимо тему розмови:

Враз відкрилось мені, що раніш в таїні
Ждало шансу, як з моря погоди,
Тож без зайвих доплат я тобі реферат
Прочитаю про вибрик природи».

І в найгіршій з манер він погнав і попер,
Геть забувши канони бонтону
Й занедбавши закон, що мовчатиме дон,
Якщо дон не представлений дону.

«За характером птиця паскудна Грох-Тьох,
Істерично-дурної породи,
Її одяг у ступор вганяв багатьох –
На сто літ він попереду моди.

Ще Тьох-Грох не прощає ні зла, ні добра,
Хабарі його бісять до бійки,
Він фанат доброчинства й пожертви збира,
Але сам не дає ні копійки.

Як зварити його – найсмачніший це птах,
Так що пальці оближуть всі гості,
Зберігають Грох-Тьоха в криштальних судках
Або в банках слонової кості.

Кип'яти його в тирсі, додай клей і сіль,
Щоб розм'як він – лини хлороформу,
Та при цім не забудь надзавдання й надціль –
Зберегти симетричною форму!»

Боброріз викладав би ще цілу добу,
Та була б це занадта напруга,
Й, просльозившись, признавсь він, що навіть в гробу
У Бобрі буде бачити друга!

А Бобер зачаровано в щасті застиг
І шептав, що з цих мудрих уроків
Він за десять хвилин вивчив більше, ніж з книг
Міг би взнати за сорок сім років.

І в обнімку вони повернулись з війни,
В Капітана скотилась сльозина:
«Варта всіх наших мук, небезпек і розлук
Ця зворушливодушна картина!»

Боброріз і Бобер подружились навік,
І відтоді завжди і повсюди
По життю йшли пліч-о-пліч гризун й чоловік,
Тільки разом їх бачили люди.

А як сварки траплялись (а знаємо ми,
Що спалахують сварки моментом),
Виринав про Тьох-Грохазлий спогад з п'ятьми
І скріпляв їхню дружбу цементом.

Сказ шостий

Сон Борзописця

І наперсток, і ніжність пустили у хід,
В хід пустили надію і вила,
Котировкою Снарка лякали як слід,
Шармом вабили усмішки й мила.

Борзописець, вморившись строчити закон
Про злочинність Бобрових мережок,
Задрімав, – і явився сам Снарк в його сон
По котрійсь з сномереживних стежок.

І зал Суду тінистий явився у сні,
Де пан Снарк, ветеран арбітражу,
В адвокатській перуці вів захист Свині
В карній справі «Утеча із сажу».

Усі свідки підтвердили (тричі) той факт,
Що порожнім був саж в час контролю,
А Суддя підзаконний зачитував Акт
У тональностях фа- й сі-бемолю.

Правда, Акт звинувачення він пропустив,
Й Адвокат, він же Снарк, став до слова,
Три години тривав про Свиню наратив,
Хоч ніхто й не збагнув, про що мова.

Із Присяжних вже кожен склав думку свою
(Ще задовго до старту процесу),
Всі вони гелготіли, мов галки в гаю,
Думка ж іншого – без інтересу.

«Суд...» – почав був Суддя, Снарк гарикнув: «Бридня!
Застаріли всі ваші закони!
Друзі! Як не крути, в справі цій допомгти
Можуть лиш феодальні канони!

Що стосується Зради, то, схоже, Свиня

Була в змові, але підсвідомо,
Ну, а пункт про Банкрутство – теж повна дурня,
Хто в боргу, а хто ні – невідомо!

З фактом Втечі я згоден (і це вже прогрес!),
Але, певен, вину треба зняти.
Це стосується прямо витрат на процес,
Пошук алібі – зайві витрати!

А тепер мій Підзахисний в ваших руках!» –
Й Адвокат, опустившись у крісло,
Став чекать, щоб Суддя на гербових листках
Резюме склав дохідливо й стисло.

Та Суддя в резюме – і ні бе, і ні ме,
Й Снарк зробив цю роботу по ходу.
Він старався, бігме, тож увійшло в резюме
Й те, що свідки не свідчили зроду.

Як Вердикт зачитати настав вищий час,
Заявили Присяжні відмову:
«Чудернацьке там слово, незнане для нас,
Хай пан Снарк виручає нас знову!»

І Вердикт виніс Снарк, пожалівшись, однак,
Що уже на межі його сили.
Як він вимовив «ВИНЕН!», зчинився бардак,
Половина Присяжних зомліли.

Потім Снарк виніс Вирок (Суддя впав у стрес
І не здатен був мовити й слова),
Він підвівсь – мертва тиша нависла, мов прес,
Атмосфера була нездорова.

Вирок впав, наче з неба: «Довічна тюрма!
Й після того ще штраф у гінею».
Всі гукали «Ура!», і Суддя геть дарма
Закликав помириться з Свинею.

Та прийшов їх тріумфу зненацький кінець,
Як тюремник зі слізкою в оці
Повідомив: весь вирок звела нанівець
Смерть Свині ще в минулому році.

Зал залишив Суддя, демонструючи гнів,
Але Снарк, попри шок, без зупинки
З адвокатським завзяттям ревів і гримів
В інтересах покійної Свинки.

Це було лиш у сні, але грими гучні
Борзописцю так били у вуха,
Що прокинувся він – а над ним Будодзвін
В свого дзвона щосили бубуха.

Сказ сьомий

Зла доля Банкіра

І наперсток, і ніжність пустили у хід,
В хід пустили надію і вила,
Котировкою Снарка лякали як слід,
Шармом вабили усмішки й мила.

І Банкір впав у раж, увійшов у кураж
(Тут, либонь, допомгла добра чарка),
З бравим криком “Банзай!” ринувсь він в дикогай
І з очей щез у пошуку Снарка.

Він з наперстком і ніжністю Снарка шукав,
Та натомість знайшов Дряпогриза [15].
І кураж весь пропав, бо Банкір добре знав:
Це страшніш, ніж фінансова криза.

З переляку Банкір тут же виписав чек
На пред’явника – фунт і три пенси,
Та звірлюга бідаці впиласть в поперек,
Втеча втратила шанси і сенси.

Скок угору, стриб вниз – хижожер рвав і гриз,
Пазурами цап-дряп, клац зубами,
Чувся ляскіт щелеп, чулось “Ай!”, “Пробі!” й – геп!
Це Банкір повалився без тям.

Дряпогриз хутко втік, як з’явився загін,
Що примчав на ті зойки і гуки.
«Я цього і боявся!» – зітхнув Будодзвін
І забамкав у дзвона з розпуки.

Він став чорним з лиця, схожий більш на мерця,
Ніж на бравого зуха Банкіра,
Був такий переляк, що й сюртук його збляк –
Жертва долбесті й честі офіра!

І на жах усіх друзів (і всіх ворогів)

Він устав, перехняблений в стані,
І з гримасами блазня повідать хотів
Те, що мовити вже був не в стані.

Потім сів на стілець і, безумний співець,
Став горлати безглузді куплети –
З'їхав з глузду Банкір, ще й смердів, наче тхір,
І під спів торохтів в кастаньєти.

«Тут залишмо бідаку на милість судьби, –
Капітан втер заплакані очі:
– Якщо згаємо ще хоч часинку доби,
Не впіймати нам Снарка до ночі!»

Сказ восьмий Зникнення

І наперсток, і ніжність пустили у хід,
В хід пустили надію і вила,
Котировкою Снарка лякали як слід,
Шармом вабили усмішки й мила.

Та маячила вже і загроза невдач –
Сонце майже на схилі дороги!
Й на вершечку хвоста враз пустився навскач
Пан Бобер, очевидно, з тривоги.

«Це кричить наш «А-хто-це?» – гукнув Капітан, –
Верещить, мов скажена канарка!
Він махає руками й танцює канкан –
Щоб я здох, він натрапив на Снарка!»

Всі закликали в блаженстві, й лише Боброріз
Шепотів: «Відчайдух цей хлопчина!
Безіменний герой, він на скелю поліз,
І скорилась герою вершина!»

На вершині, стрункий, він стирчав, наче кий,
А за мить, в надвечірнім промінні,
Як справдешній харциз, сміло кинувся вниз –
Всі чекали у благоговінні.

«Так, це Снарк!» – донеслося нарешті до них
(Чи ж буває хвилина святіша!) –
Грім овацій і злива «Ура!» навісних,
Раптом зойк: «Ой, це Бу...» – й мертва тиша...

Хоча декому вчувся іще один шум,
Наче сумно зітхнув хтось поблизу,
Наче видихнув: «...джум!». Іншим спало на ум,
Що це був лиш легкий подих бризу.

Всі шукали в запарці аж до темноти,

Але марна була ця запарка,
Не вдалося їм навіть і місця знайти,
Де нещасний зустрів свого Снарка.

На півслові умовкши, урвавши свій крик,
Горе в радості стрівши невчасно,
І раптово, і тихо наш Булочник зник,
Бо той Снарк був Буджумом! Це ясно?

Переклад Володимира Верлоки

Полювання на Снарка (фрагмент)

Героїчна поема про уславлених британських козаків, яких нечиста сила підбила полювати страшну істоту, що зветься Снарк, а також про те, що вийшло з тієї справи.

Зойк другий

Промова Небийдзвона.

Отже той Небийдзвін серед гурту свого
Був відомий як ланець завзятий.
Також розуму жменю він мав до того,
І чогось-таки дійсно був вартий.

Він десь мапу придбав велетенську. На ній
Нічогісінько не було видко
Та чи тож є біда, якщо кожний байда
Розумівся на ній дуже швидко.

«Гей, шановний Меркатор, де ж той бісів екватор?
Де тут чорні, а де блідолиці?»
Капітан же гукнув, що він щойно збагнув
Буцім зрештою то є дурниці.

«Інші мапи плямисті, аж просто гидкі,
Ніби хто їх замацав руками.
Ця ж, дивіться, гладка як новенька дошка
І не має ні жодної плями».

Все чарівно було. Товариство гуло,
Що він ум, честь і совість і геній.
Та однак капітан мав один лиш талан —
Розводить по воді теревені.

Так він був нічого, та вказівки його
Повний гвалт могли часом зчинити.
Як не стане вже слів цоп-цабекать любив, —
Що керманіч мав врешті робити?

Те, що зветься «стерном» часто плував з кермом
Міг доценту заплутать канати.
Та візьміть до уваги шалену відвагу
За будь-яких умов «снаркувати».

Та вся справа у тім, що як ясно вже всім,

І то є принципова помилка,
Що як вітер на Схід. сподіватись не слід,
Що на Захід плистимеш ти швидко.

Та всі страхи позаду. І припхалися радо
З клумаками, торбами і збіжжям
Той дурний екіпаж на безлюдний пейзаж
Де валялось каміння та крижі.

Небийдзвін відчув, що він всіх доконав
І задумав пустити у хід
Пару свіжих нотаток, що беріг на остаток
Та дарма, його гурт лише зблід.

Щоб спинити той крах, він у всіх на очах
Ром із перцем здобув із кишені
І своїх неборак всадовивши будь-як
Він кричав на них мов навіжений:

«Хлопці! Лицарі! Шляхта! Орли!
(Всі вони полюбляли цитати. –
Отже оплесків грім він здобув саме тим,
Що по другій велів розливати.) –

Через купу води припливли ми сюди,
Ледь не втопла легенькая барка
Та чомусь до сих пір, як не вийдеш на двір
То не видко ніякого Снарка!

Ми пливли, аж захекались. Хутко пливли
І тому нас ще досі хитає.
Та нарешті ми тут і всім Снаркам капут
Тільки де ж вони?! Біс його знає!

Отже слухайте, хлопці, скажу вам ураз
П'ять таких неповторних ознак
Із страховиськ усіх, щоб не скоїти гріх
Хутко знали ви, що то є Снарк,

Найвірніша з ознак – він солодкий на смак
Та не слід його їсти у піст
Він на сонці блищить та бува верещить,
Хоч і є велетенський на зріст.

Він так пізно встає, що вже полудень б`є
Як він тільки чекає сніданку,
І то є не секрет, що обідній десерт
Він куштує наступного ранку.

Він дотепно жартує лиш тричі на рік:
На Різдво, на Великдень і влітку.
Та усі ті слова, що згада він бува
Геть давно повиходили з вжитку.

Від суспільних робіт в нього товстий живіт
Каламбури у нього сумні.
В рідкі вільні години він пральні машини
Полюбляє трощить навесні.

Бо їх гуркіт та стук для прогресу наук
На заваді не мусить стояти.
І погорда його вимагає свого.
Серед Снарків же слід розрізняти

Спершу саме таких, що плювали на всіх –
Вони голови носять в кишені,
Або інший ще вид, що мігрують на Схід,
Мають владу і гроші шалені,

Отже сильної шкоди за такої погоди
Не спричинять вони нам ніяк.
Та до відома всіх – є Буджум серед них».
Тут ватагу всю взяв переляк.

ОРИГІНАЛ

Lewis Carroll

THE HUNTING OF THE SNARK

An agony in eight fits

Fit the First

The Landing

"Just the place for a Snark!" the Bellman cried,
As he landed his crew with care;
Supporting each man on the top of the tide
By a finger entwined in his hair.

"Just the place for a Snark! I have said it twice:
That alone should encourage the crew.
Just the place for a Snark! I have said it thrice:
What I tell you three times is true."

The crew was complete: it included a Boots —
A maker of Bonnets and Hoods —
A Barrister, brought to arrange their disputes —
And a Broker, to value their goods.

A Billiard-marker, whose skill was immense,
Might perhaps have won more than his share —
But a Banker, engaged at enormous expense,
Had the whole of their cash in his care.

There was also a Beaver, that paced on the deck,
Or would sit making lace in the bow:
And had often (the Bellman said) saved them from wreck,
Though none of the sailors knew how.

There was one who was famed for the number of things
He forgot when he entered the ship:
His umbrella, his watch, all his jewels and rings,
And the clothes he had bought for the trip.

He had forty-two boxes, all carefully packed,
With his name painted clearly on each:
But, since he omitted to mention the fact,
They were all left behind on the beach.

The loss of his clothes hardly mattered, because

He had seven coats on when he came,
With three pairs of boots — but the worst of it was,
He had wholly forgotten his name.

He would answer to "Hi!" or to any loud cry,
Such as "Fry me!" or "Fritter my wig!"
To "What-you-may-call-um!" or "What-was-his-name!"
But especially "Thing-um-a-jig!"

While, for those who preferred a more forcible word,
He had different names from these:
His intimate friends called him "Candle-ends,"
And his enemies "Toasted-cheese."

"His form is ungainly — his intellect small —"
(So the Bellman would often remark)
"But his courage is perfect! And that, after all,
Is the thing that one needs with a Snark."

He would joke with hyenas, returning their stare
With an impudent wag of the head:
And he once went a walk, paw-in-paw, with a bear,
"Just to keep up its spirits," he said.

He came as a Baker: but owned, when too late —
And it drove the poor Bellman half-mad —
He could only bake Bridcake — for which, I may state,
No materials were to be had.

The last of the crew needs especial remark,
Though he looked an incredible dunce:
He had just one idea — but, that one being "Snark,"
The good Bellman engaged him at once.

He came as a Butcher: but gravely declared,
When the ship had been sailing a week,
He could only kill Beavers. The Bellman looked scared,
And was almost too frightened to speak:

But at length he explained, in a tremulous tone,
There was only one Beaver on board;
And that was a tame one he had of his own,
Whose death would be deeply deplored.

The Beaver, who happened to hear the remark,
Protested, with tears in its eyes,
That not even the rapture of hunting the Snark
Could atone for that dismal surprise!

It strongly advised that the Butcher should be
Conveyed in a separate ship:
But the Bellman declared that would never agree
With the plans he had made for the trip:

Navigation was always a difficult art,
Though with only one ship and one bell:
And he feared he must really decline, for his part,
Undertaking another as well.

The Beaver's best course was, no doubt, to procure
A second-hand dagger-proof coat —
So the Baker advised it — and next, to insure
Its life in some Office of note:

This the Banker suggested, and offered for hire
(On moderate terms), or for sale,
Two excellent Policies, one Against Fire,
And one Against Damage From Hail.

Yet still, ever after that sorrowful day,
Whenever the Butcher was by,
The Beaver kept looking the opposite way,
And appeared unaccountably shy.

Fit the Second

The Bellman's Speech

The Bellman himself they all praised to the skies —
Such a carriage, such ease and such grace!
Such solemnity, too! One could see he was wise,
The moment one looked in his face!

He had bought a large map representing the sea,
Without the least vestige of land:
And the crew were much pleased when they found it to be
A map they could all understand.

"What's the good of Mercator's North Poles and Equators,
Tropics, Zones, and Meridian Lines?"
So the Bellman would cry: and the crew would reply
"They are merely conventional signs!

"Other maps are such shapes, with their islands and capes!
But we've got our brave Captain to thank:
(So the crew would protest) "that he's bought us the best —
A perfect and absolute blank!"

This was charming, no doubt; but they shortly found out
That the Captain they trusted so well
Had only one notion for crossing the ocean,
And that was to tingle his bell.

He was thoughtful and grave — but the orders he gave
Were enough to bewilder a crew.
When he cried "Steer to starboard, but keep her head larboard!"
What on earth was the helmsman to do?

Then the bowsprit got mixed with the rudder sometimes:
A thing, as the Bellman remarked,
That frequently happens in tropical climes,
When a vessel is, so to speak, "snarked."

But the principal failing occurred in the sailing,

And the Bellman, perplexed and distressed,
Said he had hoped, at least, when the wind blew due East,
That the ship would not travel due West!

But the danger was past — they had landed at last,
With their boxes, portmanteaus, and bags:
Yet at first sight the crew were not pleased with the view,
Which consisted of chasms and crags.

The Bellman perceived that their spirits were low,
And repeated in musical tone
Some jokes he had kept for a season of woe —
But the crew would do nothing but groan.

He served out some grog with a liberal hand,
And bade them sit down on the beach:
And they could not but own that their Captain looked grand,
As he stood and delivered his speech.

"Friends, Romans, and countrymen, lend me your ears!"
(They were all of them fond of quotations:
So they drank to his health, and they gave him three cheers,
While he served out additional rations).

"We have sailed many months, we have sailed many weeks,
(Four weeks to the month you may mark),
But never as yet ('tis your Captain who speaks)
Have we caught the least glimpse of a Snark!

"We have sailed many weeks, we have sailed many days,
(Seven days to the week I allow),
But a Snark, on the which we might lovingly gaze,
We have never beheld till now!

"Come, listen, my men, while I tell you again
The five unmistakable marks
By which you may know, wheresoever you go,
The warranted genuine Snarks.

"Let us take them in order. The first is the taste,
Which is meagre and hollow, but crisp:
Like a coat that is rather too tight in the waist,
With a flavour of Will-o'-the-wisp.

"Its habit of getting up late you'll agree
That it carries too far, when I say
That it frequently breakfasts at five-o'clock tea,
And dines on the following day.

"The third is its slowness in taking a jest.
Should you happen to venture on one,
It will sigh like a thing that is deeply distressed:
And it always looks grave at a pun.

"The fourth is its fondness for bathing-machines,
Which is constantly carries about,
And believes that they add to the beauty of scenes —
A sentiment open to doubt.

"The fifth is ambition. It next will be right
To describe each particular batch:
Distinguishing those that have feathers, and bite,
And those that have whiskers, and scratch.

"For, although common Snarks do no manner of harm,
Yet, I feel it my duty to say,
Some are Boojums —" The Bellman broke off in alarm,
For the Baker had fainted away.

Fit the Third

The Baker's Tale

They roused him with muffins — they roused him with ice —
They roused him with mustard and cress —
They roused him with jam and judicious advice —
They set him conundrums to guess.

When at length he sat up and was able to speak,
His sad story he offered to tell;
And the Bellman cried "Silence! Not even a shriek!"
And excitedly tingled his bell.

There was silence supreme! Not a shriek, not a scream,
Scarcely even a howl or a groan,
As the man they called "Ho!" told his story of woe
In an antediluvian tone.

"My father and mother were honest, though poor —"
"Skip all that!" cried the Bellman in haste.
"If it once becomes dark, there's no chance of a Snark —
We have hardly a minute to waste!"

"I skip forty years," said the Baker, in tears,
"And proceed without further remark
To the day when you took me aboard of your ship
To help you in hunting the Snark.

"A dear uncle of mine (after whom I was named)
Remarked, when I bade him farewell —"
"Oh, skip your dear uncle!" the Bellman exclaimed,
As he angrily tingled his bell.

"He remarked to me then," said that mildest of men,
" 'If your Snark be a Snark, that is right:
Fetch it home by all means — you may serve it with greens,
And it's handy for striking a light.

" 'You may seek it with thimbles — and seek it with care;

You may hunt it with forks and hope;
You may threaten its life with a railway-share;
You may charm it with smiles and soap —' "

("That's exactly the method," the Bellman bold
In a hasty parenthesis cried,
"That's exactly the way I have always been told
That the capture of Snarks should be tried!")

" 'But oh, beamish nephew, beware of the day,
If your Snark be a Boojum! For then
You will softly and suddenly vanish away,
And never be met with again!'

"It is this, it is this that oppresses my soul,
When I think of my uncle's last words:
And my heart is like nothing so much as a bowl
Brimming over with quivering curds!

"It is this, it is this —" "We have had that before!"
The Bellman indignantly said.
And the Baker replied "Let me say it once more.
It is this, it is this that I dread!

"I engage with the Snark — every night after dark —
In a dreamy delirious fight:
I serve it with greens in those shadowy scenes,
And I use it for striking a light:

"But if ever I meet with a Boojum, that day,
In a moment (of this I am sure),
I shall softly and suddenly vanish away —
And the notion I cannot endure!"

Fit the Fourth

The Hunting

The Bellman looked uffish, and wrinkled his brow.
"If only you'd spoken before!
It's excessively awkward to mention it now,
With the Snark, so to speak, at the door!
"We should all of us grieve, as you well may believe,
If you never were met with again —
But surely, my man, when the voyage began,
You might have suggested it then?

"It's excessively awkward to mention it now —
As I think I've already remarked."
And the man they called "Hi!" replied, with a sigh,
"I informed you the day we embarked.

"You may charge me with murder — or want of sense —
(We are all of us weak at times):
But the slightest approach to a false pretence
Was never among my crimes!

"I said it in Hebrew — I said it in Dutch —
I said it in German and Greek:
But I wholly forgot (and it vexes me much)
That English is what you speak!"

"'Tis a pitiful tale," said the Bellman, whose face
Had grown longer at every word:
"But, now that you've stated the whole of your case,
More debate would be simply absurd.

"The rest of my speech" (he explained to his men)
"You shall hear when I've leisure to speak it.
But the Snark is at hand, let me tell you again!
'Tis your glorious duty to seek it!

"To seek it with thimbles, to seek it with care;
To pursue it with forks and hope;

To threaten its life with a railway-share;
To charm it with smiles and soap!

"For the Snark's a peculiar creature, that won't
Be caught in a commonplace way.
Do all that you know, and try all that you don't:
Not a chance must be wasted to-day!

"For England expects — I forbear to proceed:
'Tis a maxim tremendous, but trite:
And you'd best be unpacking the things that you need
To rig yourselves out for the fight."

Then the Banker endorsed a blank cheque (which he crossed),
And changed his loose silver for notes.
The Baker with care combed his whiskers and hair,
And shook the dust out of his coats.

The Boots and the Broker were sharpening a spade —
Each working the grindstone in turn:
But the Beaver went on making lace, and displayed
No interest in the concern:

Though the Barrister tried to appeal to its pride,
And vainly proceeded to cite
A number of cases, in which making laces
Had been proved an infringement of right.

The maker of Bonnets ferociously planned
A novel arrangement of bows:
While the Billiard-marker with quivering hand
Was chalking the tip of his nose.

But the Butcher turned nervous, and dressed himself fine,
With yellow kid gloves and a ruff —
Said he felt it exactly like going to dine,
Which the Bellman declared was all "stuff."

"Introduce me, now there's a good fellow," he said,

"If we happen to meet it together!"
And the Bellman, sagaciously nodding his head,
Said "That must depend on the weather."

The Beaver went simply galumphing about,
At seeing the Butcher so shy:
And even the Baker, though stupid and stout,
Made an effort to wink with one eye.

"Be a man!" said the Bellman in wrath, as he heard
The Butcher beginning to sob.
"Should we meet with a Jubjub, that desperate bird,
We shall need all our strength for the job!"

Fit the Fifth

The Beaver's Lesson

They sought it with thimbles, they sought it with care;
They pursued it with forks and hope;
They threatened its life with a railway-share;
They charmed it with smiles and soap.

Then the Butcher contrived an ingenious plan
For making a separate sally;
And had fixed on a spot unfrequented by man,
A dismal and desolate valley.

But the very same plan to the Beaver occurred:
It had chosen the very same place:
Yet neither betrayed, by a sign or a word,
The disgust that appeared in his face.

Each thought he was thinking of nothing but Snark
And the glorious work of the day;
And each tried to pretend that he did not remark
That the other was going that way.

But the valley grew narrow and narrower still,
And the evening got darker and colder,
Till (merely from nervousness, not from goodwill)
They marched along shoulder to shoulder.

Then a scream, shrill and high, rent the shuddering sky,
And they knew that some danger was near:
The Beaver turned pale to the tip of its tail,
And even the Butcher felt queer.

He thought of his childhood, left far far behind —
That blissful and innocent state —
The sound so exactly recalled to his mind
A pencil that squeaks on a slate!

'Tis the voice of the Jubjub! he suddenly cried.

(This man, that they used to call Dunce.)
As the Bellman would tell you, he added with pride,
I have uttered that sentiment once.

'Tis the note of the Jubjub! Keep count, I entreat;
You will find I have told it you twice.
'Tis the song of the Jubjub! The proof is complete,
If only I've stated it thrice.

The Beaver had counted with scrupulous care,
Attending to every word:
But it fairly lost heart, and outgrabe in despair,
When the third repetition occurred.

It felt that, in spite of all possible pains,
It had somehow contrived to lose count,
And the only thing now was to rack its poor brains
By reckoning up the amount.

Two added to one — if that could but be done,
It said, with one's fingers and thumbs!
Recollecting with tears how, in earlier years,
It had taken no pains with its sums.

The thing can be done, said the Butcher, I think.
The thing must be done, I am sure.
The thing shall be done! Bring me paper and ink,
The best there is time to procure.

The Beaver brought paper, portfolio, pens,
And ink in unfailing supplies:
While strange creepy creatures came out of their dens,
And watched them with wondering eyes.

So engrossed was the Butcher, he heeded them not,
As he wrote with a pen in each hand,
And explained all the while in a popular style
Which the Beaver could well understand.

"Taking Three as the subject to reason about —
A convenient number to state —
We add Seven, and Ten, and then multiply out
By One Thousand diminished by Eight.

"The result we proceed to divide, as you see,
By Nine Hundred and Ninety Two:
Then subtract Seventeen, and the answer must be
Exactly and perfectly true.

"The method employed I would gladly explain,
While I have it so clear in my head,
If I had but the time and you had but the brain —
But much yet remains to be said.

"In one moment I've seen what has hitherto been
Enveloped in absolute mystery,
And without extra charge I will give you at large
A Lesson in Natural History."
In his genial way he proceeded to say
(Forgetting all laws of propriety,
And that giving instruction, without introduction,
Would have caused quite a thrill in Society),

"As to temper the Jubjub's a desperate bird,
Since it lives in perpetual passion:
Its taste in costume is entirely absurd —
It is ages ahead of the fashion:

"But it knows any friend it has met once before:
It never will look at a bribe:
And in charity-meetings it stands at the door,
And collects — though it does not subscribe.

"Its flavour when cooked is more exquisite far
Than mutton, or oysters, or eggs:
(Some think it keeps best in an ivory jar,
And some, in mahogany kegs:)

"You boil it in sawdust: you salt it in glue:
You condense it with locusts and tape:
Still keeping one principal object in view —
To preserve its symmetrical shape."

The Butcher would gladly have talked till next day,
But he felt that the lesson must end,
And he wept with delight in attempting to say
He considered the Beaver his friend.

While the Beaver confessed, with affectionate looks
More eloquent even than tears,
It had learned in ten minutes far more than all books
Would have taught it in seventy years.

They returned hand-in-hand, and the Bellman, unmanned
(For a moment) with noble emotion,
Said "This amply repays all the wearisome days
We have spent on the billowy ocean!"

Such friends, as the Beaver and Butcher became,
Have seldom if ever been known;
In winter or summer, 'twas always the same —
You could never meet either alone.

And when quarrels arose — as one frequently finds
Quarrels will, spite of every endeavour —
The song of the Jubjub recurred to their minds,
And cemented their friendship for ever!

Fit the Sixth

The Barrister's Dream

They sought it with thimbles, they sought it with care;
They pursued it with forks and hope;
They threatened its life with a railway-share;
They charmed it with smiles and soap.

But the Barrister, weary of proving in vain
That the Beaver's lace-making was wrong,
Fell asleep, and in dreams saw the creature quite plain
That his fancy had dwelt on so long.

He dreamed that he stood in a shadowy Court,
Where the Snark, with a glass in its eye,
Dressed in gown, bands, and wig, was defending a pig
On the charge of deserting its sty.

The Witnesses proved, without error or flaw,
That the sty was deserted when found:
And the Judge kept explaining the state of the law
In a soft under-current of sound.

The indictment had never been clearly expressed,
And it seemed that the Snark had begun,
And had spoken three hours, before any one guessed
What the pig was supposed to have done.
The Jury had each formed a different view
(Long before the indictment was read),
And they all spoke at once, so that none of them knew
One word that the others had said.
"You must know ——" said the Judge: but the Snark exclaimed
"Fudge!"
That statute is obsolete quite!
Let me tell you, my friends, the whole question depends
On an ancient manorial right.

"In the matter of Treason the pig would appear
To have aided, but scarcely abetted:

While the charge of Insolvency fails, it is clear,
If you grant the plea 'never indebted.'

"The fact of Desertion I will not dispute;
But its guilt, as I trust, is removed
(So far as related to the costs of this suit)
By the Alibi which has been proved.

"My poor client's fate now depends on your votes."
Here the speaker sat down in his place,
And directed the Judge to refer to his notes
And briefly to sum up the case.

But the Judge said he never had summed up before;
So the Snark undertook it instead,
And summed it so well that it came to far more
Than the Witnesses ever had said!

When the verdict was called for, the Jury declined,
As the word was so puzzling to spell;
But they ventured to hope that the Snark wouldn't mind
Undertaking that duty as well.
So the Snark found the verdict, although, as it owned,
It was spent with the toils of the day:
When it said the word "GUILTY!" the Jury all groaned,
And some of them fainted away.

Then the Snark pronounced sentence, the Judge being quite
Too nervous to utter a word:
When it rose to its feet, there was silence like night,
And the fall of a pin might be heard.

"Transportation for life" was the sentence it gave,
"And then to be fined forty pound."
The Jury all cheered, though the Judge said he feared
That the phrase was not legally sound.

But their wild exultation was suddenly checked
When the jailer informed them, with tears,

Such a sentence would have not the slightest effect,
As the pig had been dead for some years.

The Judge left the Court, looking deeply disgusted:
But the Snark, though a little aghast,
As the lawyer to whom the defense was entrusted,
Went bellowing on to the last.

Thus the Barrister dreamed, while the bellowing seemed
To grow every moment more clear:
Till he woke to the knell of a furious bell,
Which the Bellman rang close at his ear.

Fit the Seventh **The Banker's Fate**

They sought it with thimbles, they sought it with care;
They pursued it with forks and hope;
They threatened its life with a railway-share;
They charmed it with smiles and soap.

And the Banker, inspired with a courage so new
It was matter for general remark,
Rushed madly ahead and was lost to their view
In his zeal to discover the Snark

But while he was seeking with thimbles and care,
A Bandersnatch swiftly drew nigh
And grabbed at the Banker, who shrieked in despair,
For he knew it was useless to fly.

He offered large discount — he offered a cheque
(Drawn "to bearer") for seven-pounds-ten:
But the Bandersnatch merely extended its neck
And grabbed at the Banker again.

Without rest or pause — while those frumious jaws
Went savagely snapping around —

He skipped and he hopped, and he floundered and flopped,
Till fainting he fell to the ground.

The Bandersnatch fled as the others appeared
Led on by that fear-stricken yell:
And the Bellman remarked "It is just as I feared!"
And solemnly tolled on his bell.

He was black in the face, and they scarcely could trace
The least likeness to what he had been:
While so great was his fright that his waistcoat turned white –
A wonderful thing to be seen!

To the horror of all who were present that day.
He uprose in full evening dress,
And with senseless grimaces endeavoured to say
What his tongue could no longer express.

Down he sank in a chair — ran his hands through his hair —
And chanted in mimsiest tones
Words whose utter inanity proved his insanity,
While he rattled a couple of bones.

"Leave him here to his fate — it is getting so late!"
The Bellman exclaimed in a fright.
"We have lost half the day. Any further delay,
And we sha'nt catch a Snark before night!"

Fit the Eighth

The Vanishing

They sought it with thimbles, they sought it with care;
They pursued it with forks and hope;
They threatened its life with a railway-share;
They charmed it with smiles and soap.
They shuddered to think that the chase might fail,
And the Beaver, excited at last, Went bounding along on the tip of its tail,
For the daylight was nearly past.
"There is Thingumbob shouting!" the Bellman said,
"He is shouting like mad, only hark!
He is waving his hands, he is wagging his head,
He has certainly found a Snark!"

They gazed in delight, while the Butcher exclaimed
"He was always a desperate wag!"
They beheld him — their Baker — their hero unnamed —
On the top of a neighbouring crag.

Erect and sublime, for one moment of time.
In the next, that wild figure they saw
(As if stung by a spasm) plunge into a chasm,
While they waited and listened in awe.
"It's a Snark!" was the sound that first came to their ears,
And seemed almost too good to be true.
Then followed a torrent of laughter and cheers:
Then the ominous words "It's a Boo-"
Then, silence. Some fancied they heard in the air
A weary and wandering sigh
That sounded like "-jum!" but the others declare
It was only a breeze that went by.

They hunted till darkness came on, but they found
Not a button, or feather, or mark,
By which they could tell that they stood on the ground
Where the Baker had met with the Snark.

In the midst of the word he was trying to say,
In the midst of his laughter and glee,
He had softly and suddenly vanished away —
For the Snark *was* a Boojum, you see.

1876

ПРИМІТКИ ПЕРЕКЛАДАЧА

[1] Л. Керролл визначив жанр свого твору як „An Agony in Eight Fits”. Обидва іменники тут виступають відразу у двох значеннях: Agony – «мука, агонія» і «шалена боротьба», Fit – «пісня, частина балади» і «припадок, приступ хвороби».

[2] Назва фантастичного звіра Snark являє собою характерне для Л. Керролла складне «слово-портмоне», яке викликає асоціації як мінімум зі словами „snake” (змія), „shark” (акула), „snarl” (гарчати), „bark” (гавкати). Перекладач знайшов досить оригінальний «вітчизняний» відповідник – Снавр. Це слово схоже на назву якогось динозавра, а водночас є центральним терміном такої радянської науки, як цивільна оборона (СНАВР – своєчасні й необхідні аварійно-відновлювальні роботи). Проте, оскільки Снарк уже давно здобув міжнародне визнання, в тексті залишено оригінальну назву.

[3] У Л. Керролла назви всіх учасників полювання на Снарка починаються з букви Б. При перекладі більшості з них не виникає особливих проблем: Banker – Банкір, Broker – Брокер, Billiard-marker «більярдний маркер» – Більярдист, Beaver – Бобер, Baker «пекар» – Булочник, Barrister «адвокат» – Борзописець-суддя, Butcher «м'ясник» – Бійник (що на Бійні мав стаж), maker of Bonnets «капелюшник» – Бриляр, Boots («черевики», а в переносному значенні – «хлопчик, що в готелі чистить черевики постояльців») – готельний Бой. Найскладнішою для перекладу є назва головного члена команди, її капітана. В оригіналі він виступає під іменем Bellman, що перекладається як «глашатай», а буквально означає «людина зі дзвоном» (bell – дзвін, man – чоловік). Необхідно було зберегти елемент «дзвін», оскільки у тексті Bellman часто калатає у дзвона, а також додати елемент, який би починався на літеру Б і в якийсь спосіб позначав лідерство персонажа. Назву Будодзвін («той, що будить дзвоном») довелося вмотивувати додатковою строфою, якої немає в оригіналі.

[4] В оригіналі Л. Керролл замість courage («сміливість»,

вимовляється «карідж») «поми»ково» вживає carriage («карета», «екіпаж», вимовляється «керідж»). Відповідно в перекладі «шарм» замінено на «шрам». У текст перекладу введено ще дві подібні «помилки».)

[5] Герхард Меркатор (1512-1594) — відомий фламандський картограф і географ.

[6] Горизонтальний довгий брус на носі парусного корабля, що використовується для кріплення носових вітрил.

[7] Цитата з монологу Марка Антонія над тілом Цезаря в трагедії В.Шекспіра «Юлій Цезар».

[8] У XIX ст. на пляжах в Англії використовувалися купальні кабінки – індивідуальні пересувні роздягальні на колесах, які кіньми зтягалися у воду.

[9] В оригіналі Boojum. Дослідники не дають однозначного тлумачення цього неологізму Л. Керролла.

[10] Латинський крилатий вираз „Hannibal ante portas” (Ганнібал перед брамою).

[11] Початок відомої фрази адмірала Нельсона «Англія чекає, що кожен виконає свій обов’язок», яку він сказав перед Трафальгарською битвою.

[12] Слово-портмоне galumph Л. Керролл уперше використовує у вірші „Jabberwocky”, вміщеному в «Алісі у Задзеркаллі». Воно утворене зрощенням слів gallop «галопа» і triumph «тріумф».

[13] В оригіналі Jubjub. Ще один неологізм запозичений із „Jabberwocky”. На думку дослідників, Jubjub є зрощенням двох слів jug-jug «тьох-тьох» та hubbub «шум, гамір».

[14] Незважаючи на начебто абсурдність обчислень Боброріза, результат виходить правильний – 3.

[15] В оригіналі Bandersnatch. Також персонаж вірша Л. Керролла „Jabberwocky” з «Аліси у Задзеркаллі». Розкладається на слова bander «товариш, спільник» та snatch «хапати, виривати».

Переклав Юрко Бознаяк